

Nr 43

Justitieutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionerna 1973:140 och 1973:172 framlagda förslag till lagar om ändring i lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier, m. m.

Propositionerna

I propositionen 1973:172 har Kungl. Maj:t (justitiedepartementet) föreslagit riksdagen att

dels antaga i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier,

dels godkänna följande i Wien den 24 april 1963 undertecknade överenskommelser

1. Wienkonventionen om konsulära förbindelser,
2. fakultativt protokoll om förvärv av medborgarskap,
3. fakultativt protokoll om obligatoriskt biläggande av tvister.

I propositionen 1973:140 såvitt den behandlas i detta betänkande har Kungl. Maj:t (justitiedepartementet) föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier. Propositionen har hänvisats till lagutskottet som med yttrande (LU 1973:1y) överflyttat lagförslaget till justitieutskottet. Yttrandet bilägges detta betänkande. Övriga i propositionen framlagda förslag behandlar lagutskottet i betänkandet LU 1973:40.

Rörande propositionernas huvudsakliga innehåll, såvitt de behandlas i detta betänkande, hänvisas till vad utskottet anför på s. 6.

Lagförslagen

Det vid propositionen 1973:172 fogade lagförslaget är av följande lydelse.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier**

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier,

dels att nuvarande 2-7 §§ skall betecknas 3-8 §§,

dels att nya 4 och 5 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 2 §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Främmande stats konsulat och konsultsmedlemmar jämte deras familjer och betjäning samt konsulära kurirer åtnjuta, utan hinder av bestämmelse i annan författning, immunitet och privilegier enligt den i Wien den 24 april 1963 avslutade konventionen om konsulära förbindelser, såvitt annat ej följer av andra eller tredje stycket.

Rätt att i enlighet med konventionens artikel 35 första stycket använda diplomatiska eller konsulära kurirer och diplomatisk eller konsulär post gäller ej för försändelser till eller från konsulat som förestås av olönad konsul, såvida ej Konungen i förhållande till viss stat medgivit det.

Konungen kan förordna om undantag från första stycket i förhållande till stat som ej biträtt konventionen eller som biträtt denna med förbehåll.

Konsulat och personer, som avses i första stycket, åtnjuta vidare, efter förordnande av Konungen, immunitet och privilegier i den utsträckning som följer av särskild överenskommelse med främmande stat.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*4 §¹

Berättigade till immunitet och privilegier enligt stadga eller avtal som avses i 2 § äro även

1. medlemmarnas representanter i de i 2 § 1-8 och 11-14 nämnda organisationerna och personer med tjänst hos eller uppdrag av sådan organisation,
2. den internationella domstolens ledamöter och personal samt de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen,
3. ledamöterna i den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna och de som på annat sätt medverka i förfarande vid kommissionen,
4. ledamöterna i den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, domstolens generalsekreterare och biträdande generalsekreterare samt de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen,
5. ledamöterna i den domstol som inrättats genom konventionen om upprättande av säkerhetskontroll på atomenergiens område och de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen,
6. ledamöterna av förlikningskommission, skiljedomstol eller kommitté som inrättats enligt konventionen om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i annan stat samt de som på annat sätt medverka i förfarande enligt denna konvention,
7. personer som medverka i förfarande vid Europarådets ministerkommitté vid dess behandling av rapport från europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna,
8. ledamöterna av den kommitté

Berättigade till immunitet och privilegier enligt stadga eller avtal som avses i 3 § äro även

1. medlemmarnas representanter i de i 3 § 1-8 och 11-14 nämnda organisationerna och personer med tjänst hos eller uppdrag av sådan organisation,
2. den internationella domstolens ledamöter och personal samt de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen.
3. ledamöterna i den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna och de som på annat sätt medverka i förfarande vid kommissionen,
4. ledamöterna i den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, domstolens generalsekreterare och biträdande generalsekreterare samt de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen,
5. ledamöterna i den domstol som inrättats genom konventionen om upprättande av säkerhetskontroll på atomenergiens område och de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen,
6. ledamöterna av förlikningskommission, skiljedomstol eller kommitté som inrättats enligt konventionen om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i annan stat samt de som på annat sätt medverka i förfarande enligt denna konvention,
7. personer som medverka i förfarande vid Europarådets ministerkommitté vid dess behandling av rapport från europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna,
8. ledamöterna av den kommitté

¹ Senaste lydelse av förutvarande 3 § 1973:317.

Nuvarande lydelse

för de mänskliga rättigheterna och de förlikningskommissioner som inrättats enligt internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter,

9. personer som deltaga i skiljedomsförfaranden enligt överenskommelsen rörande den internationella telesatellitorganisationen Intelsat och den därtill anslutande driftöverenskommelsen.

Föreslagen lydelse

för de mänskliga rättigheterna och de förlikningskommissioner som inrättats enligt internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter,

9. personer som deltaga i skiljedomsförfaranden enligt överenskommelsen rörande den internationella telesatellitorganisationen Intelsat och den därtill anslutande driftöverenskommelsen.

5 §²

Efter avtal med organisation som avses i 2 § 1-8 och 12-14 äger Konungen för särskilt fall bevilja även annan person än som avses i 3 § 1 immunitet och privilegier i den omfattning som fordras för att tillgodose organisationens syften.

Konungen äger även bevilja den som mottagit uppdrag att vara skiljeman i tvist mellan stater och medhjälpare åt sådan skiljeman immunitet och privilegier i den omfattning som fordras för uppdragets fullgörande.

Efter avtal med organisation som avses i 3 § 1-8 och 12-14 äger Konungen för särskilt fall bevilja även annan person än som avses i 4 § 1 immunitet och privilegier i den omfattning som fordras för att tillgodose organisationens syften.

Konungen äger även bevilja den som mottagit uppdrag att vara skiljeman i tvist mellan stater och medhjälpare åt sådan skiljeman immunitet och privilegier i den omfattning som fordras för uppdragets fullgörande.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

² Senaste lydelse av förutvarande 4 § 1973: 317.

Det vid propositionen 1973:140 fogade, här behandlade lagförslaget är av följande lydelse.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier

Härigenom förordnas, att 2 § lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §¹

Utan hinder av bestämmelse i annan författning åtnjuta följande internationella organisationer immunitet och privilegier enligt vad som bestämts i stadga eller avtal som är i kraft i förhållande till Sverige

1. Förenta Nationerna,
2. till Förenta Nationerna anknutna fackorgan,
3. Europarådet,
4. rådet för samarbete på tullområdet,
5. internationella atomenergiorganet,
6. Europeiska frihandelssammanslutningen,
7. organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling,
8. organisationen för europeisk rymdforskning,
9. den internationella domstolen,
10. den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna,
11. internationella centralorganet för biläggandet av investerings tvister,
12. Asiatiska utvecklingsbanken,

Utan hinder av bestämmelse i annan författning åtnjuta följande internationella organisationer immunitet och privilegier enligt vad som bestämts i stadga eller avtal som är i kraft i förhållande till Sverige

1. Förenta Nationerna,
2. till Förenta Nationerna anknutna fackorgan,
3. Europarådet,
4. rådet för samarbete på tullområdet,
5. internationella atomenergiorganet,
6. Europeiska frihandelssammanslutningen,
7. organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling,
8. organisationen för europeisk rymdforskning,
9. den internationella domstolen,
10. den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna,
11. internationella centralorganet för biläggandet av investerings tvister,
12. Asiatiska utvecklingsbanken,

¹ Senaste lydelse 1973: 317 (jfr 1973: 318).

Nuvarande lydelse

13. internationella telesatellitorganisationen Intelsat.

14. Afrikanska utvecklingsfonden.

Föreslagen lydelse

13. internationella telesatellitorganisationen Intelsat,

14. Afrikanska utvecklingsfonden,

15. internationella oljeskadefonden.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

Utskottet

I propositionen 1973:172, som hänvisats till justitieutskottet, föreslås att riksdagen godkänner 1963 års Wienkonvention om konsulära förbindelser och därtill hörande protokoll. Konventionen, som huvudsakligen grundas på de principer och den praxis som gällt enligt moderna bilaterala konsularkonventioner, innefattar en multilateral reglering beträffande konsulaten och de konsulära tjänstemännens ställning i fråga om immunitet och privilegier. Propositionen innehåller vidare ett förslag om ändring i lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier. Förslaget föranleds av Sveriges tillträde till konventionen. Lagändringen föreslås träda i kraft den dag Konungen förordnar.

Även propositionen 1973:140, som hänvisats till lagutskottet, innehåller förslag om ändring i nämnda lag. Det förslaget innebär att den internationella oljeskadefonden intas i den i 2 § i lagen upptagna förteckningen över internationella organisationer, som åtnjuter immunitet och privilegier enligt vad som bestämts i stadgar och avtal som är i kraft i förhållande till Sverige. Lagändringen, som även den föreslås träda i kraft den dag Konungen förordnar, är föranledd av att Sverige tillträder den i Bryssel den 18 december 1971 avslutade konventionen om upprättande av en internationell fond för ersättning av skada, orsakad av förorening genom olja. Lagutskottet har i sitt betänkande LU 1973:40 beslutat tillstyrka att riksdagen godkänner denna konvention. Lagutskottet har vidare beslutat överflytta ärendet såvitt gäller nämnda lag till justitieutskottet samt i yttrande tillstyrkt lagändringen.

I propositionen 1973:172 anför departementschefen att vid ratifikationen av Wienkonventionen om konsulära förbindelser förklaringar beträffande artiklarna 22 och 35 torde få avges från svensk sida.

De i detta betänkande behandlade förslagen föranleder ingen erinran från justitieutskottets sida. Vid godkännande av Wienkonventionen bör de av departementschefen angivna förklaringarna göras.

Enligt utskottets mening synes lämpligt att samtliga nu ifrågavarande ändringar i lagen med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier

upptas i en författning. Förslag härtill framläggs nedan under A i utskottets hemställan. Förslaget innefattar i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, såvitt nu är i fråga, endast redaktionella ändringar föranledda av sammanförandet till en författning av de föreslagna lagändringarna.

Utskottet hemställer

- A. att riksdagen på det sätt bifaller propositionerna 1973:140 och 1973:172, såvitt avser de i propositionerna framlagda förslagen till lagar om ändring i lagen med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier, att riksdagen för sin del antager följande

Lag om ändring i lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1966:664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier,

dels att nuvarande 2—7 §§ skall betecknas 3—8 §§,

dels att nya 3—5 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 2 §, av nedan angivna lydelse.

Föreslagen lydelse

Nuvarande lydelse

2 §

Främmande stats konsulat och konsulatsmedlemmar jämte deras familjer och betjäning samt konsulära kurirer åtnjuta, utan hinder av bestämmelse i annan författning, immunitet och privilegier enligt den i Wien den 24 april 1963 avslutade konventionen om konsulära förbindelser, såvitt annat ej följer av andra eller tredje stycket.

Rätt att i enlighet med konventionens artikel 35 första stycket använda diplomatiska eller konsulära kurirer och diplomatisk eller konsulär post gäller ej för försändelser till eller från konsulat som förestås av olönad konsul, såvida ej Konungen i förhållande till viss stat medgivit det.

Konungen kan förordna om undantag från första stycket i förhållande till stat som ej biträtt konventionen eller som biträtt denna med förbehåll.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Konsulat och personer, som avses i första stycket, åtnjuta vidare, efter förordnande av Konungen, immunitet och privilegier i den utsträckning som följer av särskild överenskommelse med främmande stat.

3 §¹

Utan hinder av bestämmelse i annan författning åtnjuta följande internationella organisationer immunitet och privilegier enligt vad som bestämts i stadga eller avtal som är i kraft i förhållande till Sverige

1. Förenta Nationerna,
2. till Förenta Nationerna anknutna fackorgan,
3. Europarådet,
4. rådet för samarbete på tullområdet,
5. internationella atomenergiorganet,
6. Europeiska frihandelssammanslutningen,
7. organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling,
8. organisationen för europeisk rymdforskning,
9. den internationella domstolen,
10. den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna,
11. internationella centralorganet för biläggandet av investerings tvister,
12. Asiatiska utvecklingsbanken,
13. internationella telesatellitorganisationen Intelsat,

Utan hinder av bestämmelse i annan författning åtnjuta följande internationella organisationer immunitet och privilegier enligt vad som bestämts i stadga eller avtal som är i kraft i förhållande till Sverige

1. Förenta Nationerna,
2. till Förenta Nationerna anknutna fackorgan,
3. Europarådet,
4. rådet för samarbete på tullområdet,
5. internationella atomenergiorganet,
6. Europeiska frihandelssammanslutningen,
7. organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling,
8. organisationen för europeisk rymdforskning,
9. den internationella domstolen,
10. den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna,
11. internationella centralorganet för biläggandet av investerings tvister,
12. Asiatiska utvecklingsbanken,
13. internationella telesatellitorganisationen Intelsat,

¹ Senaste lydelse av förutvarande 2 § 1973:317 (jfr 1973:318)

Nuvarande lydelse

14. Afrikanska utvecklingsfonden.

Föreslagen lydelse

14. Afrikanska utvecklingsfonden,
15. internationella oljeskadefonden.

4 §¹

Berättigade till immunitet och privilegier enligt stadga eller avtal som avses i 2 § äro även

1. medlemmarnas representanter i de i 2 § 1-8 och 11-14 nämnda organisationerna och personer med tjänst hos eller uppdrag av sådan organisation,
2. den internationella domstolens ledamöter och personal samt de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen,
3. ledamöterna i den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna och de som på annat sätt medverka i förfarande vid kommissionen,
4. ledamöterna i den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, domstolens generalsekreterare och biträdande generalsekreterare samt de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen,
5. ledamöterna i den domstol som inrättats genom konventionen om upprättande av säkerhetskontroll på atomenergiens område och de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen,
6. ledamöterna av förlikningskommission, skiljedomstol eller kommitté som inrättats enligt konventionen om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i annan stat samt de som på annat sätt medverka i förfarande enligt denna konvention,
7. personer som medverka i förfarande vid Europarådets minister-

Berättigade till immunitet och privilegier enligt stadga eller avtal som avses i 3 § äro även

1. medlemmarnas representanter i de i 3 § 1-8 och 11-14 nämnda organisationerna och personer med tjänst hos eller uppdrag av sådan organisation,
2. den internationella domstolens ledamöter och personal samt de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen.
3. ledamöterna i den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna och de som på annat sätt medverka i förfarande vid kommissionen,
4. ledamöterna i den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, domstolens generalsekreterare och biträdande generalsekreterare samt de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen,
5. ledamöterna i den domstol som inrättats genom konventionen om upprättande av säkerhetskontroll på atomenergiens område och de som på annat sätt medverka i förfarande vid domstolen,
6. ledamöterna av förlikningskommission, skiljedomstol eller kommitté som inrättats enligt konventionen om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i annan stat samt de som på annat sätt medverka i förfarande enligt denna konvention,
7. personer som medverka i förfarande vid Europarådets minister-

¹ Senaste lydelse av förutvarande 3 § 1973:317

Nuvarande lydelse

kommitté vid dess behandling av rapport från europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna, 8. ledamöterna av den kommitté för de mänskliga rättigheterna och de förlikningskommissioner som inrättats enligt internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter,

9. personer som deltaga i skiljedomsförfaranden enligt överenskommelsen rörande den internationella telesatellitorganisationen Intelsat och den därtill anslutande driftöverenskommelsen.

Föreslagen lydelse

kommitté vid dess behandling av rapport från europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna, 8. ledamöterna av den kommitté för de mänskliga rättigheterna och de förlikningskommissioner som inrättats enligt internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter,

9. personer som deltaga i skiljedomsförfaranden enligt överenskommelsen rörande den internationella telesatellitorganisationen Intelsat och den därtill anslutande driftöverenskommelsen.

5 §²

Efter avtal med organisation som avses i 2 § 1-8 och 12-14 äger Konungen för särskilt fall bevilja även annan person än som avses i 3 § 1 immunitet och privilegier i den omfattning som fordras för att tillgodose organisationens syften.

Konungen äger även bevilja den som mottagit uppdrag att vara skiljeman i tvist mellan stater och medhjälpare åt sådan skiljeman immunitet och privilegier i den omfattning som fordras för uppdragets fullgörande.

Efter avtal med organisation som avses i 3 § 1-8 och 12-14 äger Konungen för särskilt fall bevilja även annan person än som avses i 4 § 1 immunitet och privilegier i den omfattning som fordras för att tillgodose organisationens syften.

Konungen äger även bevilja den som mottagit uppdrag att vara skiljeman i tvist mellan stater och medhjälpare åt sådan skiljeman immunitet och privilegier i den omfattning som fordras för uppdragets fullgörande.

Om ikraftträdandet av denna lag bestämmer Konungen.

B. att riksdagen med bifall till propositionen 1973:172 i övrigt godkänner

dels den i Wien den 24 april 1963 undertecknade konventionen om konsulära förbindelser med av departementschefen i propositionen förordade förklaringar beträffande artiklarna 22 och 35,

dels till konventionen hörande fakultativt protokoll om förvärv av medborgarskap,

dels ock till konventionen hörande fakultativt protokoll om obligatoriskt biläggande av tvister.

Stockholm den 4 december 1973

På justitieutskottets vägnar
ASTRID KRISTENSSON

² Senaste lydelse av förutvarande 4 § 1973:317.

Närvarande: fru Kristensson (m), fröken Bergegren (s), herr Dockered (c), fröken Mattson (s)*, herrar Ernulf (fp), Larfors (s), Jönsson i Malmö (s)*, Johansson i Växjö (c), Nygren (s), Westberg i Ljusdal (fp), fru Hjelm-Wallén (s), fru Bergander (s), herrar Schött (m)*, Stjernström (c)* och Lövenborg (vpk)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Lagutskottets yttrande nr 1 år 1973

Nr 1 y

Lagutskottets yttrande över i propositionen 1973: 140 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier.

Till justitieutskottet

Propositionen 1973: 140 med förslag till lag om ansvarighet för oljeskador till sjöss, m. m. har hänvisats till lagutskottet. I propositionen föreslås bl. a. att riksdagen godkänner den i Bryssel den 18 december 1971 avslutade konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada av förorening genom olja. Vidare föreslås att riksdagen antager förslag till lag om ändring i lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier.

Förslaget till lagändring innebär att den *internationella oljeskadefonden* intas i den i 2 § i 1966 års lag befintliga förteckningen över internationella organisationer, som åtnjuter immunitet och privilegier enligt vad som bestämts i stadgar och avtal som är i kraft i förhållande till Sverige. Lagen föreslås träda i kraft den dag Konungen förordnar.

Sedan utskottet påbörjat behandlingen av propositionen har Kungl. Maj:t i propositionen 1973: 172, vilken hänvisats till justitieutskottet, föreslagit riksdagen att dels godkänna den i Wien den 24 april 1963 undertecknade konventionen om konsulära förbindelser och därtill hörande protokoll, dels anta ytterligare ett förslag till lag om ändring i lagen (1966: 664) med vissa bestämmelser om immunitet och privilegier. Sistnämnda förslag, som föranleds av Sveriges tillträde till 1963 års Wienkonvention, innebär bl. a. att nuvarande 2—7 §§ skall betecknas 3—8 §§ samt att i lagen skall införas en ny 2 §. För att möjliggöra en samlad behandling av förekommande frågor om ändring i 1966 års lag vill lagutskottet härmed till justitieutskottet överflytta det i propositionen 1973: 140 framlagda förslaget till lag om ändring i nämnda lag.

Lagutskottet avger härvid följande yttrande.

Utskottet har beslutat tillstyrka att riksdagen godkänner den i Bryssel avslutade fondkonventionen (LU 1973: 40). I artikel 34 i konventionen

föreskrivs att den internationella oljeskadefonden har rätt till skattefrihet i vissa angivna avseenden. Med hänsyn härtill tillstyrker utskottet det föreslagna tillägget till 2 § i 1966 års lag.

Stockholm den 22 november 1973

På lagutskottets vägnar
ERIK SVEDBERG

Närvarande: herrar Svedberg (s), Svanström (c), Sundelin (s), fröken Anderson i Lerum (s), herrar Lidgard (m), Börjesson i Falköping (c), fru Åsbrink (s), herr Sjöholm (fp), fru Lundblad (s), herrar Andersson i Södertälje (s), Winberg (m), Israelsson (vpk), Olsson i Sundsvall (c), fru Swartz (fp) och fru Nilsson i Sunne (s).

